

ІДЕЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЛЮДИНИ В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНІЙ ТРАДИЦІЇ: ПАРАДИГМИ РОЗВИТКУ

Актуальність теми дослідження. Попри усі проблеми людства, людина завжди залишається провідною темою для філософської думки. Вона є актуальною у всіх сферах життя, а особливо є актуальною для мислителів усіх часів. Але ще одним важливим компонентом для усіх роздумів залишається релігія. Ще з давніх часів наука та релігія відігравали непохитну роль у розумінні значення самого слова «людина», її розвитку у суспільстві, і звичайно ж вдосконалення. Ідея вдосконалення стала найбільш помітною у європейській культурно-історичній традиції. Проблематика цього питання досить глибоко взаємопов'язана із вдосконаленням людини, адже довгий час саме її формування перебувало під різким тиском влади та інших чинників. Для прикладу ще у радянську добу спостерігалось ототожнювання поняття «вдосконалення» людини із «вихованням». **Метою дослідження** є розкриття та переосмислення проблематики вдосконалення людини в європейській культурно-історичній традиції на основі праць визначних європейських філософів. Для досягнення мети визначені наступні **завдання**: розглянути ідею вдосконалення людини у релігійних традиціях Заходу та Сходу; визначити місце людини у відношенні до Бога у такій площині як «людина-Бог»; дослідити ідею вдосконалення людини у сучасному розумінні та утвердженні. **Об'єктом дослідження** є концепції щодо вдосконалення людини. **Предмет дослідження** – ідея вдосконалення людини та чітке розуміння цього поняття у межах європейських культурно-історичних парадигм. Розпочнемо з того, що перш за все розуміння «досконалості» та пошук шляху до неї суттєвим чином залежить від конкретних духовних традицій та історичного етапу, а саме вплив релігії. Для прикладу, в Індії застосовують вправи, що зараз вже усім добре відомі як йога. Її метою насамперед є зміна онтологічного статусу людини у світі. Індійці вважають, що практика йоги має не лише лікувальний ефект, а й те, що вона допомагає людині здолати різноманітні хвороби. Завдяки цим вправам індивід має змогу вдосконалитись та пізнавати себе й свої почуття. За дослідженнями вважається, що під час виконання цих вправ, душа людини зливається з Абсолютом. А основною метою цього злиття є проникнення людської думки до Бога, задля вдосконалення.

Щодо європейської культурно-історичної традиції, то сама ідея про вдосконалення людини й шлях до неї була присутня ще в орфізмі, проте саме Платон вперше запропонував філософську концепцію досконалості людини. Провідна ідея міститься у тому, що людина повинна стати досконалою. Її основне призначення докласти максимум зусиль: працювати, розвиватись у тому, що подобається і ніколи не зупинятись на досягнутому. І цього насправді реально досягнути, ставши на шлях очищення, сутність якого – звільнення душі. Філософи вважають, що лише досягнувши повної досконалості, людина матиме змогу уподібнитись Богу, чи доєднатись до вищого розуму.

Спільною рисою релігійних традицій Сходу та Заходу є досконалість людини та з'ясування її місця стосовно Бога. Отож, головною, майже у всіх концепціях, є досконалість цілковитого здійснення певної мети, чи втілення певного задуму людини, що згодом надасть їй змогу перейти на інший рівень життя. Протягом тисячоліть основною проблематикою філософії є «Світ-Людина-Бог». Один з філософів, а саме Платон переосмислив поняття «вдосконалення». Він зміг перенести царину «чуттєвого» світу до «надчуттєвого». Платон вважав, що існує тлумачення пізнання в розумінні пригадування колишніх поглядів, й можливість отримати змогу наблизитись до Бога через спілкування з духовними натурами. Новий час спрямував хід розвитку та вдосконалення людини в інше річище. Змін зазнали й релігійні цінності, які згодом визнали хибними. Виникає зовсім інша система цінностей, яка взяла свій початок у розумінні світської, та розпочала визначати розвиток культури. Ця тенденція з'являється з тої причини, що світ більше не має чітких обмежень, а навпаки дає кожному шанс на реалізацію. **Висновки.** Ідея вдосконалення людини є багатогранною у своєму розумінні. У всіх релігійних традиціях присутня думка про те, що людина, вдосконалюючись духовно, може досягнути певного рівня досконалості та Божественної межі. Однак, вдосконалення людини у давнину не розумілося як лише вдосконалення тіла та душі, а пов'язувалося з новим станом людини. А основною у європейській культурі є парадигма, досконалість якої впливає із з'ясування місця людини у площині «людина-Бог». Проте вдосконалення людини зі зміною часу набуває нових барв у своєму розумінні. Таким чином людство може проаналізувати шлях цього розвитку від давніх часів до нашого з вами існування на планеті, та встановити свою позицію.

Список використаних джерел

1. Вдосконалення людини. Вісник Харківського національного університету ім. В. Каразіна № 501. С. 121-125.
2. Самопізнання та вдосконалення у Платона (Про становлення ідеї Блага). Центр Київського державного лінгвістичного університету. С. 60-66.
3. Вдосконалення людини: сучасні реалії. Молода нація/ Відповідальний редактор Олег Проценко.К.: Смолоскип. С.74-93.